Nr. 72.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we SRODĘ DNIA 6 WRZESNIA V. S. 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

W gazecie petersburskiéy akademickiéy czytamy z *Moskwy* pod dniem 15 sierpnia: „Dnia dzisieyszego *Moskwa* miała szczęście w swych starodawnych murach uyrzeć Nayukochańszego Pana Swego, Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości, który przybył o godzinie 4téy zrana i prosto udał się do pałacu w *Kremlu*, gdzie się już znaydowali JW. Naczelnie Dowodzący i Kommendant ze swemi orszakami, tudzież JW. RzeczywistyRadca tayny, Xiążę *Jusupow*. O godzinie 9téy, urzędnicy woyskowi i cywilni, pierwszych klass pięciu, zebrali się do sali granitowéy. Wszystkie ulice, do *Kremla* prowadzące, napełnione były pojazdami i mnóztwem ludu. O godzinie 11téy, Cesarz Jegomość z Wielkim Xiążęciem, *Mikołajem*, udał się do kościoła *Wniebowzięcia Panny Maryi*. Lud, jak tylko spostrzegł ulubionego Monarchę na różowym ganku, radośnemi okrzykami ze wszech stron napełnił powietrze. U drzwi kościoła Przenaywielebnieyszy Arcy-biskup, *Augustyn*, spotkał Cesarza Jegomości z krzyżem i powitał mową, w któréy, wspomniawszy o wycierpianych nieszczęściach *Moskwy* i trudach podjętych przez Jego Cesarską Mość, zakończył tryumfalnym wykrzyknieniem: *„Hosanna Naywyższemu! Błogosławiony postępuy w imie Pańskie!“* Cesarz Jegomość oddał cześć obrazóm świętych; po tém mszy słuchał i dziękczynnych modłów, po których, wpośród pienia o długie lata, dały się słyszeć wystrzały działowe i całodzienny odgłos dzwonów napełnił miasto. Przenaywielebnieyszy *Augustyn* i całe duchowieństwo byli w bogatych ubiorach axamitnych, malinowego koloru, z wyrabianémi na ramionach krzyżami i napisami: *z nim zwycięztwo*! Potém jeszcze Cesarz Jegomość odwiedził kościoły *Archanielski i Zwiastowania Panny Maryi*. Nakoniec powrócił do pałacu, gdzie znakomitsi urzędnicy do stołu zaproszeni zostali.“

Poczta Północna, pod dniem 17tym sierpnia z *Moskwy*, o dalszym pobycie Nayjaśnieyszego Pana donosi w te słowa: Obecność Jego Cesarskiéy Mości w tuteyszéy stolicy wszystkich jey mieszkańców nowém obdarza życiem. Od rana do wieczora tłumy ludu i mnóztwo pojazdów ze wszech stron miasta śpieszy do *Kremla*, w niecierpliwéy żądzy, oglądania Naymiłościwszego Pana. Pierwszego dnia pobytu Swego Cesarz Jegomość po obiedzie kilkakroć wychodzić raczył na balkon, dla widzenia nieprzeliczonych tłumów ludu, na około pałacu zgromadzonego; na ustawicznie powtarzane okrzyki serc radośnych, łaskawemi ukłonami odpowiadać raczył. Tegoż dnia różne części miasta były oświecone; odznaczały się szczególniéy Dom Naczelnie Dowodzącego i dom Pocztamtu, i tak wielką do siebie zwabiały liczbę pojazdów, że z trudnością rozmijać się mogły. Wczora zrana, w części miasta *Kitaygoród* zwanéy, na placu różowym, w obecności Cesarza Jegomości, odbyła się parada woyskowa zmiany straży. Przed paradą i po niéy, lud, tłumami otaczający Nayjaśnieyszego Pana, nieustannémi okrzykami napełniał powietrze. Uniesienia powszechnéy radości, która się w téy chwili widoczną stała, wszelki przewyższa opis. Potém Nayjaśnieyszy Pan słuchał mszy ś., którą odprawiał Przenaywielebnieyszy *Augustyn*, w kościele *Przemienienia Pańskiego*, za złotą kratą, a powróciwszy do pałacu przyymował slachtę, urzędników, kupców i cechowych. Dwa z tych ostatnich zgromadzeń ofiarowały Jego Cesarskiéy Mości chleb i sól: kupcy na złotéy tacy, z prześliczną rzeźbą, wyobrażającą *Kreml* i wjazd Nayjaśnieyszego Pana do *Moskwy*, a cechowi na srebrnéy pozłacanéy tacy także z wyrabianemi płaskorzeźbami. Wtymże czasie Wielkiemu XiążęciuJegomości *Mikołajowi* przedstawiani byli różni Urzędnicy: Wielki Xiążę raczył oświadczyć, że poczty są w nayłepszym porządku. Tegoż dnia Cesarz Jegomość po obiedzie odwiedzał główny szpital woyskowy. Dziś rano Nayjaśnieyszy Pan przyymował urzędników władz tuteyszych, których przedstawiał JW. Naczelnie Dowodzący i JW. Gubernator Cywilny. Niektórzy z wyższych urzędników zaproszeni byli do stołu Jego Cesarskiéy Mości. Po obiedzie w godzinę oglądał N. Pan nadwerężoną w roku 1812 zbrojownią, a wieczorem był w ogrodzie pałacowym, gdzie nader liczne i nader świetne było zgromadzenie.

W teyże gazecie z *Petersburga* pod dniem 26 sierpnia, czytamy poniższy reskrypt Jego Cesarskiey Mości do byłego Ministra Oświecenia, Rzeczywistego Radzcy taynego, Hrabi *Razumowskiego*.

„Hrabio Alexy Cyryllowiczu! Przychylając się do prośby przez was podaney, i maiąc wzgląd na osłabione zdrowie, uwalniam was ze służby, naznaczając pensyi po dziesięć tysięcy rubli na rok. Zostaię ku wam przychylny.“

ALEXANDER.

Carskie-Sioło d. 10 sierpnia 1816.

D. 3 sierpnia, w gubernii *włodzimierskiey*, we wsi *Czerkutino*, dziedziczney Xiążąt *Sałtykowych*, pogrzebione zostały zwłoki, Jenerał Marszałka Polnego Xiążęcia *Mikołaia Sałtykowa*. Obrzędy pogrzebu odprawiał Biskup Włodzimirski i Suzdalski *Xenofont*, z licznem duchowieństwem. Znaydował się także syn zmarłego Senator Xiążę *Sałtykow*, Cywilny Gubernator *Suponiew* i wiele znakomitych osób.

D. 7 lipca, nadzwyczayny poseł perski, *Mirza-Abdul-Hassan-Chan*, w powrócie z *Petersburga*, przybył do *Astrachania*, gdzie gościnnie i wspaniale przyymowany przez różnych urzędników, tudzież kupców ormiańskich i perskich, zabawił do dnia 22go. Dnia 2 sierpnia przybył do *Jeorgiewska*, a dnia następnego wyiechał do *Mozdoku*.

W gazecie senackiey, datowaney z *Petersburga* d. 26 sierpnia, czytamy poniższy rozkaz Jego Cesarskiey Mości, iżby podatki za drugą połowę 1816 roku pobierane iuż były podług ostatniey 7mey rewizyi. Brzmienie rozkazu tego iest następujące

Z BOŻEY ŁASKI MY ALEXANDER I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy i t. d. i t. d. i t. d.

Przez Nasz Manifest, pod dniem 20 czerwca przeszłego, 1816 roku, uznaliśmy za dobrą, rozkazać dla ulgi kraiu i umiarkowania powinności kraiowych, uczynić nowy popis ludności w Państwie.

Aby ta ulga w zupełności uczuć się dała poddanym Naszym, gdy w każdey gubernii zaszło zmnieyszenie się ludności z przyczyny ostatniey, chwalebnie zakończoney woyny, w którymto celu i popis ludności nie we właściwym sobie czyni się czasie, Naymiłościwiey Rozkazuiemy, prawem ustanowione podušzny i czynszowy podatek, za drugą połowę teraźnieysze-

go 1816 roku, we wszystkich bez wyiątku guberniach, pobierać podług ostatniey siódmey rewizyi.

Sankt-Petersburg dnia 4 sierpnia 1816.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak: ALEXANDER.

W teyże gazecie umieszczony iest następuiący reskrypt Jego Cesarskiey Mości:

„ *Przenaywielebnieyszy Metropolito Rzymsko-Katolickich kościołow w Rossyi Siestrzeńcewiczu!*

„ *Z okoliczności śmierci Wileńskiego Administratora, Biskupa Hieronima Stroynowskiego, naymiłościwiey rozkazuiemy wam bydź, do nowego rozkazu, Administratorem pomienioney dyecezyi, z zatrzymaniem ninieyszego tytułu Arcy-Biskupa Mohilewskiego i Metropolity wszystkich Rzymsko-Katolickich kościołow w Rossyi. A na mieyscu wypłacanych wam, podług Ukazu z dnia 22 listopada 1773 roku, 10,000 rubli assygnacyynych, jako Arcy-Biskupowi Mohilewskiemu, rozkazałem wypłacać dla was ze skarbu, na teyże osnowie, Ukazem 1798 roku dnia 15 pazdziernika, naznaczoną dla Biskupa Wileńskiego pensyą roczną po 10,000 rubli srebrem w zamianę dóbr stołowych. Zostaię ku wam zawsze przychylny „*

ALEXANDER.

KROLESTWO POLSKIE

Podług doniesienia *Korrespondenta Warszawskiego*, d. 31 sierpnia, W. X. Jmć, *Konstanty*, w dobrym zdrowiu, powrócił do *Warszawy*.

Xiążę *Sułkowski*, jenerał dywizyyny i Jenerał Adjutaut J. C. K. Mości, przybył do *Warszawy*.

W Imieniu Nayjaśnieyszego
ALEXANDRA I. Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego etc. etc. etc.
Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

W rozwinięciu artykułow 83 i 84 ustawy konstytucyynéy, na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdań ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy następującą organizacyą Władz administracyynych.

TYTUŁ I.
O Kommissyi Wojewodzkiey i jey składzie.

Artykuł 1. Kommissyja Wojewódzka jest naczelną Władzą administracyyną w Wojewodztwie. Ogniwem jéy pośredniém są Urzędnicy umieszczeni w obwodach, a ostatniéy, Zwierzchności mieyskie i wieyskie. Wykonywa rozkazy wszystkich Kommissyy Rządowych.

Art. 2. Kommissya Wojewódzka składa się: z Prezesa, z 5ciu Kommissarzy zasiadających, z Kommisrarzów Delegowanych, w liczbie równéy obwodom, z Sekretarza Jeneralnego.

Art. 3. Mieć będą dodanego Assessora prawnego, niemniey potrzebną liczbę innych Assessorów, tudzież applikantów, i kancellaryą.

TYTUŁ II.
O attrybucyi Kommissyi Wojewódzkiey i jey podziale.

Art. 4. Kommissyia Wojewodzka za pośrednictwem podwładnych sobie urzędników podaje do wiadomości i przywodzi do skutku w obrębie Województwa prawa, urządzenia szczególne, i rozkazy od Kommissyy Rządowych wychodzące.

Czuwa nad porządkiem wewnętrznym, bezpieczeństwem osobistém mieszkańców, całością własności publiczney i prywatney, oświeceniem publiczném, zgoła nad tém wszystkim, co w obrębie Woiewództwa Narod i Rząd obchodzić może.

Art: 6. Kommissyia Woiewódzka utrzymuie ciągle stosunki z sądami kraiowemi, Ziemskiemi i Grodzkiemi Znosi się z Kommendantem w Woiewództwie dla porządnego przeprowadzenia i umieszczenia woysk, tudzież zapobiegania wszelkim sporom i nadużyciom, jakieby się między woyskowemi z cywilnemi wydarzyć mogły; w każdym przypadku takowych sporow lub nadużyciow czyni potrzebny wywod przez śledztwa. Doziera wszelkich urzędników i officyalistów publicznych w obrębie Woiewództwa swey władzy podległych, i onych środkami prawem przepisanemi do ścisłego pełnienia obowiązkow znagla.— Rozpoznaie i rozstrzyga skargi i zażalenia Przedstawia prożby i potrzeby mieszkańców Rządowi-

Art: 6. Kommissya Woiewodzka dzieli się na wydziały natępuiące: 1. Wydział wyznań Religiynych i Oświecenia narodowego. 2. Wydział administracyyny, 3. woyskowy: 4. skarbowy. 5 policyyny.

Art: 7. Do wydziału wyznań Religiynych i Oświecenia narodowego należy a) Dozor nad funduszami duchownemi i edukacyynemi, nad szkołami, konwiktami i pensyami oboiey płci, nad bibliotekami i składami naukowemi nad gmachami i domami czci Religiyney i publicznemu oświeceniu poświęconemi, nad wpływami do kass szkolnych, nad moralnością i regularnością pracy nauczycielow publicznych. b) Wizytowanie szkół c) Popisy publiczne. d) Wolność wyznań. e) Wolność druku podług przepisów.

Art: 8. Do wydziału administracyynego należy to wszystko, co się tycze; a) podziału Wojewodztwa, b) Wszelkich Zgromadzeń politycznych, c) gospodarstwa kraiowego, d) statystyki, e) wszelkiey własności publiczney w attrybucyiach innych wydziałów nie obiętey, f) Instytutów publicznych, g) stowarzyszeń partykularnych, h) fabryk, rękódzieł, kunsztów, kopalni, handlu, rzek, kanałów, drog publicznych, zgoła wszelkiego rodzaiu kommunikacyi, i budownictwa, k) dozoru gmachów i wszelkich budowli, ku ozdobie i wygodzie publiczney służących, l) dozoru nad wykonaniem urządzeń pocztowych, m) porządku akt ślubów, chrztow i pogrzebów, oraz tychże aktów rewizyi.

Art: 9. Do wydziału woyskowego należy to wszystko co się tycze: a) opatrywania potrzeb woyska, b) zaciągów woyskowych, c) urządzenia milicyi, d) składów żywności, e) urządzenia przechodów woysk, f) rozkwaterowania.

Art: 10. Do wydziału skarbowego należy: a) pobor i exekucya środkami prawem przepisanemi wszelkich podatków i wpływów publicznych, b) dozor nad kassami tychże poborów w obrębie Wojewodztwa znayduiącemi się i rewizyia onych, c) dozor nad cłami, magazynami solnemi, tabaki, tytuniu i stępla. d) Administracyia dóbr i lasów narodowych w Wojewodztwie, e) rozpoznawanie prożb o allewiacyie.

Art: 11. Do wydziału Policyi należść będzie: a) zapobieganie wypadkom szkodliwym, bezprawiom i zgorszeniu publicznemu. b) czuwanie nad spokoynością, porządkiem, ochędostwem i wygodą publiczną, nad nierozszerzeniem się szkodliwych nałogów, jako też nad całością i zabezpieczeniem praw własności i wolności osobistey. c) wydawanie paszportów i zaświadczeń, d) dozor nad Radą lekarską i urzędnictwem zdrowia, e) zapobieganie wszelkim zarazom, f) administracyia szpitalów, więzień i domów poprawy, g) przestrzeganie jednostayności miar i wag, h) stanowienie taxy pierwszych potrzeb życia po miastach i miasteczkach, i) wzieranie w wexlarstwo i tandeciarstwo, k) czuwanie nad jarmarkami i targami, l) zapobieganie żebractwu i próżniactwu.

Art: 12. Kancellaryia Kommissyi urządzoną będzie podług powyższych podziałów.

TYTUŁ II.I
O szczególnych obowiązkach Członków Kommissyy Woiewódzkich, i sposobie ich mianowania.

Art: 13. Prezes jest naczelnikiem Kommissyi. Do niego samego należy: a) wykonywanie pod osobistą odpowiedzialnością wszelkich Rządowych rozkazów, za pomocą Członków wydziałami zawiaduiących, b) kierunek wszelkiego rodzaiu prac Kommissyy połączonych, c) urządzenie i dozor Kancellaryi, d) przestrzeganie porządku i regularności posiedzeń, sworności i pospiechu w całey służbie publiczney. e) pilnowanie osobiście (lub przez wybranych na swoię odpowiedzialność urzędników) licytacyy, które własności publiczney tyczą się. f) utrzymymywanie własną ręką listy sprawowania się członków dla przesyłania iey corocznie *respective* każdey Kommissyi, g) obieżdżanie obwodów, w celu zapewnienia się w mieyscu o sprawowaniu się wszelkiego rodzaiu i stopnia podwładnych urzędników, i o dokładności całey administracyi, h) Prezes przed wykonaniem rozkazów wyższey Władzy nie może czynić żadnych przełożeń, ani dozwalać, aby przez Kommissyą czynione były, pod naysurowszą odpowiedzialnością za wszelkie opóźnienia i zawod. i) Prezes w przypadku choroby lub oddalenia się mianuie na swoie mieysce zastępcę zpomiędzy Członkow zasiadaiących w Kommissyi.

Art: 14. Kommissarze zasiadaiący w Kommissyi zawiaduią wydziałami, według ninieyszego urządzenia i zaleceń, które im właściwe Kommissyie Rządowe na ręce Prezesa przeszlą: w wykonaniu rozkazów Kommissyy Rządowych są zupełnie podległemi Prezesowi, i polecenia jego w tym względzie pod osobistą odpowiedzialnością dopełniać są winni. W wszelkich innego rodzaiu przedmiotach pracuią oddzielnie nad wystawieniem rzeczy do ich wydziału należących i od Prezesa poleconych; wypracowane na posiedzeniach Kommissyi, koleią liczby, lub nagleyszey potrzeby wnoszą i wspólnie w komplecie stanowią.

Art: 15. Assessor prawny, za każdém od Prezesa Kommissyi wezwaniem, obowiązany jest dawać opiniie z potrzebnemi objaśnieniami we wszelkich zdarzeniach i materyach, gdzie wzgląd przyzwoity na prawa i formy prawne zachowanym bydź winien, w przypadkach Art: 5tym przewidzianych; gdzie między woyskowym a cywilnym zachodzą spory lub nadużycia, powinnością jest Assessora prawnego czynić wraz z dodanym mu do pomocy innym Assessorem wywody Słowne, i śledztwa do należnego wyiaśnienia rzeczy służyć mogące Gdy wezwanym zo stanie na posiedzenie, aby był przytomnym roztrząsaniu sprzedmiotów ninieyszym artykułem obiętych, ma tam głos

doradczy

z wolnością podania do protokułu zdania swego, celem uniknienia odpowiedzialności.

Arr: 16 Sekretarz Jeneralny jest naczelnikiem Kancellaryi; odpowiada za podległych sobie Officyalistów, doziera bezpieczeństwa i porządku akt i dokładności w expedycyach; na posiedreniach Kommissyi ma głos doradczy.

Art: 17 O Kommissarzach Delegowanych postanowiono jest w tytule 5tym.

Art: 18. Assessorowie pełnią poruczone sobie od Kommissyi obowiązki, czyli to przy samey Kommissyi, czyli też przy Kommissarzach Delegowanych. Urzędowanie to jest bezpłatne, i uważane będzie jako zasługa obywatelska.

Art: 19. Applikantów powinnością będzie pod dozorem Kommissyi Woiewodzkiey sposobić się w Kancellaryi do służby publiczney. Assessorowie Kommissyi wybierani zostaną z applikantów, łączących zdolność z przykładném sprawowaniem się.

Art: 20. Kandydatów na Prezesa, na Członka wydziału administracyynego, na członka wydziału policyi, tudzież na Kommissarzów Delegowanych, podaie Namiestnikowi Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, na innych Członków szczególnemi wydziałami zawiaduiących, podaią Kommissyie Rządowe, każda *respective* wydziału, z którym znayduie się w wyraźnym stosunku.

Podanych Namiestnik w miarę udzieloney władzy mianuie, lub do mianowania Królowi przedstawia.

Art: 21. Sekretarza Jeneralnego i Adjunktów wydziałowych mianuie Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi. Assessora prawnego Kommissyia Sprawiedliwości, którzy podani będą do potwierdzenia Namiestnikowi. Budowniczych, inżynierów dróg, Fizyków Woiewódzkich, Chirurgów obwodowych, i akuszerki mianuie Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Ar: 22 Assessorów mianuie Kommissyia Woiewódzka, a Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi potwierdza.

Art: 23. Applikantów mianuie Kommissyia Woiewódzka.

Art: 24. Kancellaryią Kommissyi Woiewódzkiey mianuie Prezes. Kancellaryią Administracyi obwodu mianuie Kommissarz Delegowany, a Sekretarza obwodu podaie do potwierdzenia Prezesowi.

Art. 25. Członki Kommissyi w artykule 20stym 21wszym wymienione nie mogą bydź podane do mianowania, jak tylko z listy, którą Rady obywatelskie na mocy Art. 137. ustawy konstytucyyney układać będą. (*d. c. p.*)

(*Dokończenie urządzenia przechodniego*)

Art. 10. Prefekci, lub następcy Prefektów, Członki Prefektury, tudzież Członki Dyrekcyi skarbowych, którzy do nowych urzędów nie zostali nominowanemi, zostaną w mieyscach przez miesięcy trzy od dnia artykułem drugim oznaczonego, dla ułożenia i zdania rapportu o stanie w iakim znayduią się administracye dotychczasowe, w epoce ich przeyścia z dawney formy do nowey, mianowicie w tém, co się tyczy niewykonanych ieszcze, lub niezupełnie wykonanych rozkazów i urządzeń Rządu, porządku archiwów, stanu rachunkowości, stanu Instytutów publicznych, funduszów rozmaitych, stanu Skarbu publicznego, tudzież dla pomocy Kommissyom w uporządkowaniu nowo zaprowadzaiącey się organizacyi i spraw bieżących. Prezesowie Kommissyów, udział potrzebny z kancellaryi, dla nich uczynią, a Kommissye rządowe, szczególne wzory i prawidła, do rapportów wyż wzmiankowanych przepiszą. Rapporta te przez osoby niemi trudniące się, podpisane, a przez Prezesów Kommissyy Woiewódzkich, zaświadczone, odsyłane do Kommissyów rządoszych *respective* bydź maią, w terminach przez nie oznaczonych. Oddalenie się samowolne, któreykolwiek z osób wyżey wymienionych przed oddaniem rapportów powyżey wskazanych, ściągnie na nich odpowiedzialność za wszelki nieporządek i szkody, iakieby ztąd wyniknąć mogły.

Art. 11. Podprefekci, którzy do nowych urzędów mianowani nie są, również przez czas powyższym artykułem wskazany, zostaną z ich kancellaryami zachowani, dla uporządkowania akt obwodowych, dla dokładnego zdania urzędu Kommissarzom delegowanym, dla pomocy i działania w przedmiotach artykułem poprzedzaiącym obiętych; tudzież dla formowania rapportów tymże artykułem wskazanych — Przez ten czas Podprefekci zostaią pod zwierzchnictwem Kommissarzy delegowanych, i czynić będą zadosyć ich poleceniom. Kancellarye tych Podprefektów, którzy przez nowe nominacye, na inne mieysca zostaią przeniesieni, ieżeli mieysca ich pobytu teraźnieyszego nie są na stolice obwodów przeznaczone, maią bydź natychmiast do takowych przeniesione, rozumieć się zaś ma samo przez się; iż gdyby te mieysca były obwodowemi, w tychże pozostaią się.

Art. 12. Osoby układaiące rapporta stosownie do artykułów 10 i 11go, pobierać będą, przez czas wyżey oznaczony, pensye etatowe, iakie dotąd pobierały — W przypadku nieukończenia onych w oznaczonym terminie, obowiązani pozostać aż do ukończenia bez płacy.

Art. 13. Prefektów, ich zastępców i Podprefektów, którzy na nowe urzędy do innych mieysc mianowani zostali, w zdaniu akt i dopełnieniu przepisów art. 10, 11 i 12, zastąpią ci, do których z zwyczayney dotąd kolei, zastępstwo należy.

Art. 14. Każda z Kommissyów rządowych, w skutku artykułu 14go i stosownie do tytułu 2go i 5go organizacyi, postanowieniem z dnia 1go lutego r. b. przepisaney, wydadzą, po wspólnem z sobą zniesieniu się, dla Kommissyów Woiewódzkich szczególne instrukcye.

Art. 15. Nim instrukcye wyż rzeczone wydawanemi zostaną, Prezesi i Kommisarze do obwodów delegowani, działania swoie regulować będą do instrukcyów poprzednikom ich służących, w materyach i przypadkach organizacyą Kommissyów Woiewódzkich nie obiętych — W razie zaś iakowey wyraźney z tą organizacyą sprzeczności, przedstawiać ie będą do rozwiązania wedle przedmiotu właściwey Kommissyi Rządowey — Instrukcye, przepisy służby i manipulacyi skarbowey dotyczące się, aż do nowego uregulowania, przez Kommissyą Przychodów i Skarbu nastąpić maiącego, służyć będą Kommisyom Woiewódzkim za prawidło.

Art. 16. Kommissya Przychodów i Skarbu, po porozumieniu się z Kommissyą Spraw wewnętrznych i Policyi, przedsięweźmie środki, iżby kassy z powiatów do mieysc na stolicę obwodów przeznaczonych, spiesznie przeprowadzone były.

Art. 17. W dopełnieniu obecnego rozporządzenia, ogłoszonemi zostaną w dzienniku praw.

1mo. Dekret Królewski z dnia 15go lipca r. b.

2do. Lista do składu Kommissyy Woiewódzkich, i delegowanych do obwodów.

3tio. Organizacya Kommissyy Woiewódzkich dnia 3go lutego r. b.

4to. Ninieysze postanowienie.

Art. 18. Wykonanie powyższych rozporządzeń Kommissyom Rządowym, w czém do którey należy, polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady administracyyney, dnia 10 sierpnia 1816 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

Radzca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady,
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z oryginałem, Radzca Sekr. Stanu, Jen. Bdy,
(podpisano) *Kossecki.*

Zastępuiący Ministra Prezyduiącego, Minister Stanu; (podpisano) *Jan Węgleński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Hiszpania.

Na żądanie Króla udzieliła Stolica Apostolska Panieńskim Zakonom w Królestwie Hiszpańskiem pozwolenie, ażeby znayduiące się w nich Zakonnice, trudziły się edukacyą młodych panienek, dla przywrócenia dobrych obyczaiów, w ciągu długiey woyny rewolucyyney, tak bardzo zepsutych — Wcale nowem rozporządzeniem wydał Król rozkaz: żeby pomimo nadwerężonego stanu dochodów, wygotowano małą flottę dla utrzymania powagi Hiszpańskiey bandery przeciwko Barbaryyczykom Afrykańshim, których zuchwalstwo codziennie wzmaga się. Warownie *Ceuty* maią bydź rozszerzone i dostatecznie opatrzone w to wszystko, co ie uczynić może zdolnemi do odparcia każdego napadu tych Afrykańskich rozbóyników morskich — Według nowszych wiadomości z *Kadyxu*, postanowić mieli kupcy tamteysi na kilku zgromadzeniach, ażeby naiąć kilka Angielskich okrętów, i wygotować takowe dla krążenia przeciwko rozboynikom morskim *Buenos-Ay-*

res. Maią oraz złożyć Rządowi zakłady pieniężne, aby był w stanie, płynącym z portu *Kadyxskiego* do Ameryki Hiszpańskiey, kupieckim okrętom dodawać dla bezpieczeństwa okręty woienne.

ANGLIA

(*z Korr. hamb.*) *Londyn, dnia 23 sierpnia.* Ostatniego wtorku, Xiążę Rejent, powracaiąc z *Oatlands*, doznał udręczeń podagrycznych w żołądku, i zmuszony był przepędzić noc w *Hampton-Court*; jednakże iest w stanie blizkiego powrótu do zdrowia.

Ajent domu *Lloyds w Genui*, pisze pod 10 sierpnia, co następuie: „Przybyła tu sardyńska tartana, *St. Vincents*, która wypłynęła z *Algieru* d 29 lipca. Kapitan okrętowy powiada, że, po odebraném ostrzeżeniu, *Algier* opuścił, i że Dey Algieru ociągał się z daniem pozwolenia na wyiazd Konsulowi angielskiemu. Algierczykowie przygotowani byli do czynienia wielkiego oporu. Pod czas wyyścia okrętu, leżało iuż w porcie wielkie mnóstwo zbitey bawełny, dla okrycia nią pokładów okrętowych, i zachowania tym sposobem od mocnego uszkodzenia bomb.„

Podług prywatnych listów z *Buenos Ayres*, angielscy maytkowie, z przybywaiących tam okrętów angielskich, w wielkiey bardzo liczbie uciekaią i zaciągaią się do służby na korsarskie okręty powstańców z *Buenos Ayres*.

Dnia 2 t. m. Lord *Exmouth* przepłynął mimo *Lisbony*. — Od kilku tygodni handel tuteyszy znacznie się podniósł. — Do przewozowego okrętu naszego, *Neptun*, strzelano z *Dieppe*: z przyczyny, że nadzwyczay długo stał przed portem, tak, iż go wzięto za okręt przemycaiący. Angielski Kapitan umarł z odniesioney rany.

(*z gaz. berl.*) Od następuiącego posiedzenia parlamentu spodziewaią się dźwignienia zatamowanego handlu i rękodzielni. Ale czyż (pisze gazeta *the Times*) przyczyny tego nie są głębiey ukryte, w stosunkach całego świata? Jest to, zdaie się nam, iak gdyby chciano zwołać Parlament dla zaradzenia ustawicznemu deszczowi, lub plamom na słońcu.

Gazety francuzkie nie wierzą, ażeby wyprawa Lorda *Exmouth*, wyłącznie tylko przeciw *Algierowi* i *Tunetowi* działać miała. Niedostępność mieysca dla wyladowania każe wnosić, że działania przeciw Barbaryyczykom zakończą się na bombardowaniu, po którém prędkie poddanie się rozboyników morskich nastąpi; ale podobnieyszą iest, że potem flota użyta będzie w większym widoku i do działań korzystnieyszych.

Ostatnie doniesienia z *Buenos Ayres* są ważne. Admirał powstańców, *Brown*, podczas ostatniego uderzenia na rzecę *Plata* ze statkiem swoim, ile mógł, zbliżał się do brzegu, dla dzielnieyszego bombardowania warownego zamku *Punta de Piedros* (pod *Montevideo*) Wkrótce potém wiatr ucichł zupełnie, i statek niemógł napowrót odpłynąć. Korzystali z tego rojaliści; uderzyli z przewyższaiącą siłą, a po uporczywey bitwie zabrali okręt, i wzięli w niewolę Admirała *Brown*. Poźniey wydany został w zamianę za wszystkich poymanych rojalistów, za oddaniem zabranych 4ch statków i zapłatą znaczney summy.

Mówią, że Xiążę Rejent chce nadać Królestwu Hannowerskiemu Konstytucyą podobną do angielskiey. Xiążę *Cumberlandyi*, ma ią tam zawieźć i rezydować na przyszłość, iako Wice-Król w zamku Hannowerskim — Listy z *Jamaiki* donoszą, że Francuzki Jenerał *Humbert*, został miał Naczelnym Wodzem woysk *Mexykańskich* powstańców, składaiących się z 50,000 ludzi dobrze uzbroionych. Oficerowie, którzy mu towarzyszyli otrzymali pod nim dowództwa. Też same listy, za których osnowę iednakże ręczyć nie można, zapewniaią, że woysko Jenerała *Morilla*, po ostatniey bitwie stoczoney na równinach *Bagoty*, zupełnie prawie zniesione zostało, i że sam Jenerał ten, z trudnością tylko uratował się schronieniem do *Kartageny* — Gazeta *Nowo-Yorrska* (*Columbian*) zawiera doniesienie z *Carupany*, głównego stanowiska powstańców *Nowey Grenady* z d. 6 czerwca, według którego zdaie się potwierdzać klęska Jenerała *Morilla*, i cofnienie się iego aż do *Monpoxu*. Toż samo doniesienie zapewnia także, że Dowódzca powstańców, *Zaraza*, zagraża znowu licznym korpusem stolicy *Venezueli*, i że drugi Dowódzca nazwiskiem *Cedreno* pobił i zniszczył oddział 500 Hiszpanów, którym dowodził Gubernator Hiszpański *Guiana*.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Dalszy ciąg listu Xiążęcia *Otrante* do Xiążęcia Wellingtona. „*Korrespondencya moia z ministrami mocarstw sprzymierzonych i woysk ich jenerałami, będzie przyłączona do dzieła, około którego teraz pracuię. Ona przekonywać będzie: do iakiego stopnia umiałem utrzymać dostoyność narodową. Samo przez się wypada, że w ustnych rozmowach rozmaite były cieniowania; lecz ja każde z mych żądań starałem się stwierdzić dowodami. Jakkolwiek smutny był stan rzeczy, iednakże były ieszcze punkta ratunku, których trzymać się należało: gdyż w samey stracie niepodległości, różne są stopnie. Ci bardzo niesprawiedliwe maią wyobrażenie o moiem w ówczas położeniu, którzy mi zarzucaią, że nie broniłem prawa narodu: wybrać sobie monarchę i przepisać warunki naywyższey iego władzy. Obadwa te pytania rozwiązane zostały siłą okoliczności. Stan obecny nie był iuż w mym ręku. Wreście wszystko to nie byłoby trudném, gdyby Napoleon na majowém polu zrzekł się był tronu. Zapóźne iuż zrzeczenie się iego poddało nas jarzmu wypadkow, i mniemam, że konieczność uwalnia mię w tym razie od wszelkich zarzutów. Nikt nie wyśledzał głównego punktu trudności: ci, którzy chcieli oddalić Burbonów, wybór monarchy uważali za rzecz nie nayważnieyszą — Mówią, że ja zachwiałem męztwo woyska. Ludzie tego mniemania zapewne nie znaią nierówności zbroyney siły naszey z siłami sprzymierzonych. Nowe cuda waleczności na toby się jedynie zdały, żeby naypięknieysze z woysk naszych poszły na ofiarę, a stolica była wystawiona na wszystkie okropności nieprzyiacielskiego wpadnienia. Nic niema niebezpiecznieyszego dla kraiu, iako potarganie wszystkich towarzyskich związków, które niszczy zarazem powszechną i szczególną pomyślność, i żadney na przyszłość nie zostawuie nadziei. Wpośród tey niezgody zdań, Ludwik XVIII zbliżał się ku Paryżowi. Ogłaszany on był wszędzie, gdzie tylko znaydowały się woyska sprzymierzone, i łatwo było przewidywać, że równeż działanie zrządzi przybycie iego do Paryża. Już się Król w* St. Denis *znaydował, kiedy z W. X. Mością pierwszy raz widziałem się w* Neuilly. *Nie starałem się bynaymniey usprawiedliwiać postępku tych, którzy tron zdradzili. Utrzymywałem tylko, że od chwili, kiedy tron ten przywrócony został, dobro samego Króla wymaga, ażeby nie odstępował zasad wspaniałości i zapomnienia. To, co się nazywa mądrością w powszechnym porządku rzeczy, może stać się nie rozsądkiem w czasie zamieszek. Wielu z podeyrzywanych o zdradę, byli tylko obłąkani wypadkami. Roztropność nakazywała rządzić się względem nich wielką ostróżnością: dopóki człowiek nie iest przekonanym, że on zboczył z drogi obowiązków swoich, dopóty nie można go na nią zwrócić. Mój sposób myślenia, Milordzie, zasłużył na pochwałę W. X. M., a zasady umiarkowania w oczach moich nową zyskały siłę. Zbieg dotąd niesłychanych okoliczności i wysokie stopnie, na których obadwaśmy się znaydowali, kazały z rozmowy tey spodziewać się nader znaczącego wpływu, może i na wieczny los Francyi i Europy. Nazaiutrz toż samo mówiłem Królowi, z którym miałem szczęście widzieć się w* St. Denis, *i podałem iemu pismo, w którem otwarcie, przełożyłem wszystko, co mi się zdawało naystosownieyszem dla pociągnienia serc wszystkich, dla poiednania wszystkich partyy, i dla pogodzenia Francyi z prawidłami i życzeniami wszystkich Monarchów. Zdawało mi się, że ta otwartość sprawiła wrażenie iakieś na Królu. Znał on bardzo dobrze, że potrzebuiemy pokoiu, ażebyśmy nunowo mogli zebrać wszystkie zasady towarzyskiego porządku, czasem i doświadczeniem rozrzucone; że wszystkie obłąkania należy pokryć nieograniczoném miłosierdziem, i użyć wszelkich, iakich tylko można, sposobów dla zapewnienia poddanych o szczerości. Rozmowa ta, którą starałem się uczynić wiadomą publiczności, kazała wnosić, żeśmy się iuż zbliżyli ku celowi naszych błędów i niezgód; ale naród francuzki nie rad przestawał na samych tylko wnioskach.* (d. c. p.)

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO. Ner 72.

WILNO DNIA 6 WRZESNIA 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

— *Wilno* —

Gymnazyum Wileńskie przy Imperatorskim Uniwersytecie dzień 1szy września, zwyczaynym trybem rozpoczynając w nim Nauki, obchodziło uroczyście. — JP. *Pawłowicz*, Nauczyciel Wymowy, w przytomności licznie zgromadzonych osób miał przemowę do uczniów, w który dowodził: jak wielkie znajomość literatury oyczystéy ze znajomością starożytnéy połączona, przynosi korzyści. Po nim JPan Ostrowski Nauczyciel Języka Rossyyskiego mówił o potrzebie uczenia się języka Rossyyskiego. Na koniec promocye uczniów do klass wyższych przeczytané zostały.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

FRANCYA.

(*Z gaz. berl.*) *Paryż dnia 23 sierpnia.* Powrót Xięcia *Wellingtona* do *Paryża* (d 20 t. m.); długa audyencya, którą miał u Króla d. 21go; bliżki wyjazd j-go do *Cambray*; wkrótce nastąpić mające zwołanie Izb; podróż, którą *Monsieur* na początku przyszłego miesiąca do departamentu *Alzacyi* i *Lotaryngii* odprawi; przyjazd Xięcia *Talleyrand* do *Paryża*; wszystko to dało powód do różnych pogłosek.

Xiążę *Berry* daje co rok 6,000 fr. do kassy towarzystwa dobroczynnego, i przyjął mieysce prezydenta. — Minister woyny, Xiążę *Feltre*, wydał rozkaz, ażeby dzień imienin Króla (d. 25 t. m.) obchodzony był, jak nayuroczyściey, we wszystkich dywizyach woyskowych. Dane będą trzy salwy artyleryczne, a żołnierze dostaną nadzwyczayną racyą żywności i wina.

W skutku rozrządzenia ministeryum woyskowego, wszyscy dawnieysi woyskowi i urzędnicy woyska, nieznaydujący się w kraju, albo w departamentach, w których się rodzili, stosownie do wyroku Królewskiego z d. 3 lipca, mają zgłosić się do Prefektów, albo do nayblizszych ajentów dyplomatycznych, lub Konsulów, dla zaspokojenia ich dopominków, na które dowody przyzwoite złożyć powinni.

Dnia 20 t. m. Marszałek obozowy i dowódzca departamentu *Aisne*, w czasie pierwszych 3ch miesięcy 1815. *F. A. Lallemand* starszy, pod nieobecność swoię, skazany został przez sąd woyskowy na śmierć; a następnego dnia wyrzeczony został wyrok śmierci na brata jego, *Dominika*, także nieobecnego. Obadway ściągnęli na siebie winę buntu, przez odpadnienie od prawego rządu. Jeszcze w tym miesiącu wyda sąd woyskowy wyrok, także na nieobecnych, Jenerałów *Laborde* i *Clauzel*. — Uważają, że większa część skazanych na zamknięcie w więzieniu *Laforce* burzycielów spokoyności (nazwanych patryotami 1816), mimo ich pozornéy nędzy, jednakże mają pieniądze, i, jak na nich, dość wygodne i przyjemne życie prowadzą. Zkądże to? Czyż nie należy domyślać się, że między nimi i ukrytemi ich hersztami utworzona jest niejako dobroczynna Bonapartystów kassa? — Gazety donosiły o uwięzieniu artysty dramatycznego *Darbouille* w *Lyonie*, bez wyrażenia przyczyny; prawdziwą zaś jest, iż mówił, że zgadzałoby się bardziéy z polityką, udarować łaską Jenerała *Mouton-Duvernet*. Oficerowie gwardyi Królewskiéy, którzy niedawno tam przybyli, i bardzo burzliwemi bydź się zdają, chcieli na artystę napaśdź; ale źwierzchność ukryła go przed ich zemstą i osadziła w więzieniu. — W *Tuluzie* pociągniono wiele osób, podeyrzanych o spalenie królewskiéy fabryki tabaki. — P. *Delbarne* usiłuje w wydaném przez siebie piśmie dowieśdź, że Francuzi nigdy rewolucyi nie chcieli.

Paryż dnia 25 sierpnia. Dzień wczorayszy, jako poprzedzający rocznicę imienin Króla Jmci, obchodzony był w *Paryżu* z wielką uroczystością i wesołością. Po mszy o godzinie 1széy Król na tronie, otoczony Xiążętami i wielkiemi urzędnikami dworu, przyymował powinszowania od głównego sztabu i officerów gwardyi narodowéy paryzkiéy. Około 2,000 oficerów przedstawionych przez Xięcia *Reggio*, przeciągało przed N. Panem. Potém w galeryi Muzeum przedstawieni byli także główny sztab i oficerowie gwardyi królewskiéy. O godzinie 2giéy otworzone były wszystkie teatra, na których grano bezpłatnie sztuki stosowne do uroczystości. Liczne grona, przed któremi niesiono białe chorągwie, stanęły przed oknami pałacu, a Król Jmć często się ukazywać raczył. O godzinie 8mey zabrzmiała woyskowa muzyka z bębnami i trąbami. O godzinie 9 dany był na tarassie piękny koncert. Część ogrodu była oświecona. A gdy wybiła godzina, o któréy ogród zamykają, opuścił go lud, dzień ten i Królowi swemu błogosławiąc. Tegoż dnia, w szpitalu woyskowym gwardyi, popiersie Królewskie poswięcone i postawione zostało.

Dnia 19 t. m. w sądzie specyalnym w *Dijon* rozpoczęła się sprawa przeciw Marszałkowi obozowemu *Veaux* i jego spółwinowaycom. Jest on oskarżony, o należenie do spisku, który poprzedził miesiąc marzec 1815, i że w czasie przybycia przywłaszczyciela do Francyi, kiedy przez *Chalons* przechodził, przeciw niemu poszedł i pod nim służył. Podobnież występki zarzucają jego wspólnikóm. Więcéy 80 świadków przeciw oskarżonym i za nimi słuchanych być ma.

Podług *Monitora*, Król Niderlandow wydał rozkazy względem oddalenia Francuzow, którzy edyktem z dnia 24 lipca z kraju swego wygnani zostali. Panów *Pommereuill* i *Garau* aresztowano; ostatni w nocy zemknął. *Arnauld* uciekł. *Merlin de Douay*, dla słabości zdrowia, otrzymał przewłokę wyjazdu. Jenerałowie *Hulin*, *Melinet* i *Lamarque* oddalili się, albo też oddalonymi zostali. *Courtin* i Jenerał *Lobau* są jeszcze wolnymi. *Vandommowi* kazano wyjechać. *Barrera* szukają. *Lepelletier* znayduje się w okolicach *Leodyum*. *Brice*, *Despres*, *Sarrazin*, *Bory de St. Vincent* nie mają wolności odkładać wyjazdu.

(*Z kor. ham.*) Dla fałszywych wiadomości o rozruchach w *Nancy* i *Strazburgu*, wydawanie gazety *Wierny Przyjaciel Króla* żabronione było. — Dawnieyszy Król holenderski miał przybydź do wód lukieskich, gdzie też inne członki rodziny *Bonapartego* są oczekiwane. — Uzbrajają się teraz znaczne korpusy woyska, które przeznaczają do naszych osad. — W *Tuluzie* znaleziono w arsenale pozapalane lonty. — Człowieka, na którego podey-

rzenie padło, uwięziono. — Podług gazet naszych, do skutecznego wylądowania w *Algierze*, trzeba przynaymniéy 40,000 ludzi.

W ł o c h y.

Czytamy w gazecie *Poczta Północna* że *Włoch* pod 28 lipca: Utrzymują, że Sułtan turecki nowe posłał firmany do trzech rządów barbaryyskich, przychylne dla handlu wszystkich mocarstw, z *Rossyą* sprzymierzonych, bardziey ich poważać zalecając, a w zdarzonéy potrzebie karać rozboyników morskich za postąpienie przeciw traktatom, przez *Portę*, *Rossyą* i *Austryą* gwarantowanym. — Gazeta *Ruski Inwalid* pisze ze *Włoch*, pod dniem 3cim sierpnia: Jenerał zakonu jezuickiego w *Rzymie*, odbierał dawniéy od podległych sobie doniesienia, o wszystkich ciekawych rzeczach, choćby te zgoła nie tykały się ich zgromadzenia. W instrukcyi o czynieniu takich doniesień wyrażono: „ażeby jenerał miał przed oczami stan różnych osób i rzeczy we wszystkich prowincyach.“—Czasém poczta za przesłanie takowych doniesień kosztowała około 100 talarów w złocie. To było tajemna policya jezuitów, którzy względem rządów, uważali siebie za Instytut udzielny.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

W gazecie ryzkiey, *Zuschauer*, czytamy od *brzegów Renu*, co następuie: „Niedawno ieszcze, pod doskwieraiącym ciężarem, wpośród udręczeń woyny, wszystkie umysły do pokoiu tęskniły; aliści, zawiedziona niektórych nadzieia, znowu wygląda woyny. Nadzwyczayne, okropne zjawisko! Azaliż z naygłębszych fundamentów wzruszony c z a s, naprożno szuka spoczynku, i sprzecznie między sobą walczące siły, daremnie dążą do rówwagi? Zadenże iuż głos nie uhamuie tey burzy, która narodami, iakby łatwo wzruszaiącém się mózrzem, tak długo miotała? W *Anglii* daią się słyszeć same tylko narzekania na upadek rękodzielni i fabryk, i nad pomnażaiącem się coraz ubóstwém. We *Francyi* porządek rzeczy, wpośród spisków i powstań, nieustaiącym sądem i siłą zbroyną utrzymywać się musi. W *Niemczech*, gdzie pod tarczą oycowskich rządów Xiążąt, i waleczności ludów, wiele się iuż dobrego rozkrzewiło i rozkrzewia, w niektórych, skrycie działaiących umysłach, wypadkami niezaspokoionych, znayduie się pierwiastek zaburzenia, który w pewnych okolicach nieoboiętnym stać się może. Tu zaledwo los wielu oczekuiących ludów rozstrzygniony został, i niekażdy ieszcze w nowém swoiém znaleść się może stanowisku. Tam iednoczy się szlachta dla utrzymania przywileiów, i robi się tłomaczem obywatela, z którego uszczerbkiem tylko może swoie zabeśpieczyć prerogatywy. Czas iuż, ażeby duch porządku uładził nakoniec to *chaos*, i położył granice tey naprzemian wznoszącey się i opadaiącey fali, sprzecznych praw, nadziei i żądań. Od lat 25ciu w niczém iuż nie ma mocy i trwałości. S i ł a, z niebaczną nanic samowolnością, zgnębiła p r a w o; a to, co niegdyś ludzi nayświętszym łączyło węzłem, wsród dzikiey potargało się walki. Ludy odmieniały monarchów: ludy i dziedziczna miłość dla dziedziczney dynastyi, i miłość panuiącego dla dziedzicznego ludu, musiała zaginąć, w pośrod ustawicznych zamian, odstępowań, łączeń, ugod, wynagrodzeń. Trudno iest znaleśdź grunt mocny, do wzniesienia budowy na ziemi, przez tyle lat ustawicznie wzruszaney!!!

Dozwala się drukować: X. J. K. Chodani Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIA.

Na pocztowym goscińcu między Platoneńską karczmą i Nitawą, dnia 21 sierpnia t. r., zginął kufer podróżny, czarną skurą obity, w którym były następuiące rzeczy, łatwo rozpoznać się daiące: brylantowany order ś. Anny 2g éy klassy, drugi takiż order bez brylantów, mały krzyż ś. Włodzimierza, srébrny medal z 1812, dwa nowe mundury ułańskie gwardyyskie, oraz pantalony, ciemnogranatowy surdut z czerwonym kołnierzem, i z przypiętym do niego żelaznym krzyżem, takiż krzyż mnieyszy srebrny czarną emalią powleczony, 2 pary złotych epaletow, 1. szarfa, ładownica srebrna ze złotemi galonami, nowa złota rękojeść od pałasza ze srebrnym garniturem, nowa liberya lokayska koloru granatowego, ze spodniami, mała toaletka mahoniowa, kilka lulek pionkowych w srebro oprawnych, i wielka lulka drewniana wyrabiana w srebro oprawna, kilka par zupełnie nowych trzewików damskich warszawskich, różna bielizna, książki, noty muzyczne, para pugilaresow z czerwonngo safianu i t. d.

Ktoby mógł dadź pewną o rzeczach tych wiadomość, otrzyma dwieście rubli w assygnatach bankowych, i upraszasię, aby na ten konic zgłosił się do domu Majora i Kawalera *von Bolschving*, na ulicy *Seestrasse* pod Nr. 202 w *Nitawie*.

---

1. 1816 Juli 17 dnia, skutkiem Dekretow Remissyynych, iednego Ziemstwa Grodz. Borysow. mca Febr. 9 dnia, drugiego Sądu Gł. 2go Departamentu Guberni Mińsk. dnia 17 Apr. w roku teraźnieyszym 1816 oczewiście zapadłych, taxą i Exdywizyą maiątku Skuplina i folwarku Kamimierzowa w Pcie Borysow leżącego, dziedzictwa JW. Kazimierza Rodziewicza Podkom. tegoż Pow. Borysow. uległego, przeznaczaiących; Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w terminie z ostateczney Remmissy wypadaiącym, to iest, w dniu 15 præsentium do folwarku Kazimierzowa zjechawszy, po zareassumowaniu Sądow, kwestye zjazdowi pierwszemu właściwe pod stannością niektórych Kredytorow ułatwił, iako to: inwentacyą folwarku wolnego Kazimierzowa dopełnił, i ony w administracyą JW. Barbarze z Oskierkow Rodziewiczowey Podkom. maiącey do tegoż maiątku pretensyą powierzył; Komportacyą tak na dziedzicu, iako też i Kredytorach różnych papierów, pierwszego stan maiątku wyświecaiących, a drugich pretensye wspieraiących, do złożenia na dzień 1 Xbra nineyszego Ru w Kancellaryi Ziem. Borysow. z persystencyą czteroniedzielną przeznaczył; Akta wizyi, oraz inkwizycyi i weryfikacyi z possessorami uznał, Komorników do wymiaru zapisał; słowem wszystko, co z potrzeby wypadało zaskuteczniwszy, zjazd swóy powtórny dla ostatecznego dzieła ukończenia do dnia 15 Febr. następnego 1817 Ru odłożył; oczym, ażeby każdy Kredytor i pretensor miał wiadomość i w następnym terminie sub ammisione rei do Sądu Exdywizorskiego jawił się, przez niniejszą awizacyą zapowiada — Ziem. Ptu Borysow. Sędzia i Exdyw. Prezyd., Felix Tracewski, Benedykt Bołtuć Pisarz Ziem. Pttu Słuck. Exdyw., Ignacy Kijakowski Pisarz Ziem. Ptu Wileysk. Exdyw.

1. Metropolitalny Mohilewski Rzymsko Katolicki Konsystorz z powodu Prosby Ur. Zofii Strońskiey, awizuie Prześwietną Publiczność, aby, jeśli wie kto o życiu lub śmierci jey Męża Ur. Tadeusza Strońskiego, które

w Roku 1812 ta opuścił, i nie wiadomo gdzie się udał, raczył zawiadomić Sąd Konsystorski — Ru 1816. Sierpnia 18. dnia. Vice Officyał, Prałat Antoni Majewski. Sekretarz Stanisław Zaręba.

---

1. W Ogrodzie W. Strumiłły, u Ogrodnika są do przedania Cebule kwiatowe Holenderskie, które zasadzaią się do gruntu pierwszych dni Oktobra, lub do wazonow w każdym czasie, aby kwitły na wiosnę, jako to: Hyacynthy pełne w różnych kolorach, Narcyzy pełne żółte i białe. Lilie białe i żółte. Tulipany pełne i poiedyncze w naypięknieyszych kolorach — Tulipanow w naylepszym gatunku za Rubla sztuk 30.

---

1. Poddany JW. Józefa Rodziewicza Sędziego Granicz: Pttu Rosieńskiego nazywaiący się Józef Szymkiewicz, twarzy czarniawy suchey ospowaty — Urody sporey, cięklawy, w odzieniu z samodziału sukna szarego. Kurtka i spodnie oszyte skurką od kroku. Płaszcz także z samodziału farbowanego — był u niżey podpisanego Furmanem, i w Powiecie Trockim z Domu W. Maiora Rydzewskiego okradłszy, to jest pieniędzy srebrem Rubli sto, krócice kieszenkowe i Pistolety Francuzkie, uciekł, jeżeli taki gdziekolwiek będzie poymany upraszam, aby onego dostawić do mieyscowey Zwierzchności, lub do Wileńskiey Mieyskiey Policyi odesłać. Datt 1816 7bra 4. dnia. Kapit: Woysk Pol. i Buch. K. G. Dom: Rydzewski.

---

1 WJPani Aniela z Reczynskich Wołodźkowa Podsękowa Ziemska Bobruyska, iako administratorka folwarku Podłuza w Guber. Mińsk. w Pcie Bobr. leżącego, na rozdział między Kredytorow zeszłego Joachima Szołuchy Dekretem Remissyynym Sądu Gł. 2go Depart. Guber. Mińsk. przeznaczonego, powodem włożonego obowiązku przez Dekret Sądu Graniczno-Taxatorsko-Exdywizorskiego w roku 1814 mca Xbra in fundo pomienionego folwarku Podłuża przy pierwszym zjezdzie ferowanego, ogłasza wszystkim Kredytorom i Pretensorom, oraz Debitorom zeszłego Joachima Szołuchy, niemniey do maiątku pod rozdział idącego przygraniczaiącym, iż Sąd Taxatorsko-Exdywizorski, skutkiem powiedzianey Remissy, iako też pierwszo-zjazdowego Dekretu swoiego tyż późnieyszych Sądu Gł. Mińsk. Ukazow dzieło napoczęte niechybnie do konkluzyi doprowadzić zalecaiących, zjazd swóy powtórny do tegoż Podłuża, przez Obwieszczenie na dzień 23ci następuiącego mca 7bra idącego 1816 Ru zapowiedział i Dzieło Exdywizyi zupełnie ukończyć zadeterminował — Izby więc wszyscy do tey Exdywizyi interessowani, iako to WW. Tadeusz Reyten Chorąży, Alexander Krasiński Sowietnik, Daniel Szmygielski Skarb. Józef Obuchowicz Podk. Jacek Osiecimski Sędzia Normal. Ptu Bobr., Sebestyan i Honorata Szuyscy, Stanisław Kleszczowski Podcz. Hipolit Wołodźko Sędzia Norm. Bobr., Szymon Horodecki, Ignacy Kuleszycki Rott. i wszyscy dalsi Kredytorowie i pretensorowie, oraz przygraniczaiący do folwarku Podłuża, niemniey Michał Boguski, szczególnie Stefan Grużewski Starosta i Prezydent, (do którego Kredytorowie Joachima Szołuchy ścielą dopominek oznaczony summowny za obligami fundusz odpowiedzi tymże Kredytorom uległy) tudzież Tadeusz Szołuchia i iego bracia, iako Sukcessorowie po zeszłym ich Stryiu napomieniony wyżey termin przed Sądem Exdywizorskim do rozprawy i zaprzysiężenia uprzedniemi wyrokami nakazaney komportacyi sub amissione iawili się; tym celem niniejsza Awizacya dla trzykrotnego opublikowania do Gazet Kuryera Litt. podaie się — 1816 Augusta 26 dnia. — Na mocy Plenipotencyi podpisuię, Józef Wołodźko Podsędek Ziem. Ptu Bobruysk.

---

2 Z Plebanii funduszowey Rożaneckiey w Pcie Lidzkim sytuowaney ludzie Inwentarzowi poddani Antoni i Jan bracia Olszewscy zbiegli, tułaią się w rozmaitych mieyscach, przybrawszy nie legalnie tytuł Szlachectwa — Jakowi ludzie, ażeby przez nikogo, iako zbiegli utrzymywanemi i przechowywanemi, oraz w skazki zapisanemi niebyli, ostrzegaiąc, iż za dośledzeniem onych, podług Naywyższych Ukazów Monarszych, takowych ludzi, iako funduszowych poddanych z każdego mieysca zyskiwać i wszelkich sztrofow, oraz kar za niewolną protekcyą i utrzymywanie na winnym dochodzić będę. O tym iako Pleban strzedz za całością własności funduszowey obowiązany, przez niniejsze w Gazecie Kuryera Lit. ostrzeżenie zawiadamiam.

X. Jakób Jankowski Proboszcz Rożanecki.

---

2 Po przeciągłym na przybyciu Kredytorow i Debitorow oczekiwaniu Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w maiątku Inkietrow, w Pcie Wiłk. exystuiący na rozdział funduszu Fabiana Dąmbrowskiego Komor. Wołkow. determinowany całkowite dzieło w dniu dziewiątym mca 7bra idącego roku postanowił wziąć do namowy — Zeby więc żaden z Kredytorow i Debitorow tegoż Dąmbrowskiego niewiadomością składać się niemógł, o tém niniejszą tenże Sąd czyni awizacyą — Datt w Inkietrach Ru 1816 Augusta 26 dnia — Bogusław Kwinto Sędzia Grodz. Brasł. Exdyw. Prez., Andrzey Butler G: W: Sędzia i Exdyw. Felix Kossakowski Sędzia Grodz. Pokow i Exdyw.

---

2 Od Litewsko-Grodzieńskiego Rządu Guberskiego ogłasza się przez niniejsze, iż murowany dwupiątrowy dóm w mieście Grodnie, należący do żyda Tanchela Begagona, otaksowany 15,708 rub. 89 kop., dany na ewikcyą za odkupszczyków napitnego odkupu Józefa Huwalda, Ferdynanda Kontryma i Józefa Kołusowskiego, w celu pozyskania niedoimków do 207,054 rub. 96 i pół kop., z publicznego targu do przedania naznacza się, z tym, ażeby życzący go kupić przybywali dla targów do Grodzieńskiey Izby Skarbowey, od dnia wydrukowania w Litewskim Kuryerze w terminie trzymiesięcznym, gdzie będzie okazane szczegółowe opisanie tego domu. Dnia 7 Augusta 1816 roku. Autentyk podpisał Sekretarz i Kawaler Grzegorz Bielicki. Z autentykiem zgodno: Sekretarz Dmitrewski.

---

2 Od Litewsko-Grodzieńskiego Guberskiego Rządu czyni się niniejsze ogłoszenie, iż maiątek Jenerał Porucznika Italiyskiego Grafa Suworowa Rymnickiego, Tewele nazwany, z należącemi do niego wsiami w Powiecie Kobryńskim położony, w którym liczy się dusz męzkich 560, za dług bankowy z targu publicznego na przedaż przeznacza się, z tym, iżby życzący ten maiątek kupić, na samprzód przybywali dla targów do Kobryńskiey Opieki Szlacheckiey, na terminy 1go, 25go Septembra i 5go Oktobra roku teraznieyszego; a na ostateczne od pierwszey publikaty w Gazetach trzy miesięcznego terminu, do Rządu Guberskiego. Dnia 7go Augusta 1816 Ru Autentyk podpisał Sekretarz i Kawaler Grzegorz Bielicki.— Z Autentykiem zgodno, Sekretarz Dmitrewski.

---

2 W Domie Alexandra Słuckiego na Zarzeczu pod Nm 387 i w domie Arona Cwilinga na Rudnikiey Ulicy pod Nm 286 w mieście Wilnie po-

łożonych kilka Appartamentow na mieszkania z memblami mahoniowego i ordynaryynego drzewa, ze stayniami, wozowniami i dalszemi wygodami mieszkańcom właściwemi rocznie pułrocznie, lub miesięcznie są do naięcia, o które chcący czynić umowy, udadzą się do Mugrabich w tychże domach mieszkaiących 1816 7bra 1 dnia.

3 Nro 19,671 Kommissya Sądowa Edukacyyna Gubernii Wołyńskiey, Podolskiey i Kijowskiey, w sprawie funduszu Edukacyynego z JOOXX. Sieniławem Senatorem Królestwa Polskiego dóbr Suliczowa w Pcie Nowogrod-Wołyńskim; Maxymilianem Kamerherem Kommissarzem Kommissyi swey miasteczka Krzywina w Pcie Ostrogskim, Karolem byłym Marszałkiem Kowelskim miasta Ostroga, Dziedzicami Jabłonowskiemi, Sukcessorami JOX. Janusza Jabłonowskiego, Kanonika Łuckiego Wsi Tupał w Pcie Kowelskim Dziedzica; Sukcessorami JO. XX Jana, Kajetana i Anny XX ążąt Sapiehow Jabłonowskich Wojewodow Brasław. Emilią z Xiążąt Sapiehow Jelską w mieście Wilnie mieszkaiącą, JO. Xięciem Sapiehą Taynym Konsyl. dóbr Uszpola w Pcie Wiłkomirskim dziedzicem JWW. Grafami Potockiemi Senat. Im e yi JWW Sołtykami, JW. Maryanną z Xiążąt Sapiehow Puzyniną dobra swe w Pcie Wileń. maiącą: o zapłacenie summ trzech, iedney zł. 30,000, drugiey zł. 1,000, trzeciey zł. 10 000 po duchowieństwie za granicę odpadłem z zapisów JOX. Anny z Sapiehów Jabłonowskiey Wojew. Brasław. należących się z prowizyami i wynagrodzeniem wydatków prawnych. Po dozwoleniu czasu na wydobycie papierów w Sądzie Głównym do inney sprawy złożonych do następney kadencyi porazostatni pod upadkiem odłożoney, Dekretem Sądu swego roku 1816 dnia 17 mca maja z Nru 2071 i obwieszczeniem pod Nm 18,519 dnia 13 marca 1816 roku objętey, poszukiwanych na stawienie się stron, złożenie dowodów i ostateczną odpowiedź dzień 29 mca września 1816 roku pod rygorem w ordynaryi założonym i obowiązkiem ulegania choćby zaocznemu Dekretowi naznacza. Dan w Krzemieńcu dnia 28 lipca 1816 r. (podpisano) Komm. Sąd. Eduk. Filip Hr. Plater. Pisarz Fr. Rudzki.

3 Sąd Powiatowy Ziem. Wileń. pod Stannością Sukcessorki zeszłego Wincentego Mińkiewicza, Tekli z Mińkiewiczów Kozłowskiey, i po nadultymarném skonwinkowaniu wspoł sukcessorki Teresy z Mińkiewiczów Azańczewskiey Majorowey w. Ros. Powodem uczynionego przez W. Teklę z Mińkiewiczów Kozłowskę oświadczenia, w oddaniu maiątku po zeszłym Wincentym Mińkiewiczu w schédzie na W. Kozłowskę w Sukcessyi przychodzącey na satysfakcyą Kredytorow, przez sposób taxy Exdywizyi, i tym porządkiem za połączeniem się do iednoczasowey rozprawy Kredytorów i pretensorów zeszłego Wincentego Mińkiewicza, Dekretem Akcessoryynym roku przeszłego 1815 9bra 19 dnia nastałym, zadeterminował taxę Exdywizyą całego maiątku po zeszłym Wincentym Mińkiewiczu pozostałego, i po ustanowieniu judykatów właściwych początkowie osnowanego w konkursie processu, przeznaczył Kancellaryi Sądu swoiego dopełnienie trzykrotney Awizacyi w Kuryerze Litt. obowiązuiącey wszystkich Kredytorów i Pretensorów do massy maiątku Wincentego Mińkiewicza, maiących iakiekolwiek stosunki iawienia się pod amissyą pretensyów. Na skutek iakowego wyroku dopełnia się ninieysza trzykrotna awizacya z tém, azeby wszelkiego tytułu kredytorowie, i z jakiegokolwiek bądź źrzódła do maiątku już zeszłego Wincentego Mińkiewicza pretensye uraszczać mogący pretensorowie sub amissione causæ, a debitorowie, że pod n estannosć onych oczewisty nastąpi wyrok, do iednoczasowey rozprawy w Sądzie Powiatowym Ziem. Wileń. niezwłocznie łączyli się i niewiadomością nie zasłaniali. Reg Ziem. Wil. Józef Urbanowicz.

3 Od Kommissyi Wileńskiego Prowiantskiego Depo, czyni się niniesze ogłoszenie: iż ona, na osnowie Naywyżey potwierdzonego czasowego urządzenia, zatrzymawszy swoie działania, zamknie swe urzędowanie dnia 1go Septembra, i w poło wie tego miesiąca wyiedzie ze wszystkiemi swoiemi dziełami i Kancellaryą do S. Petersburga, gdzie weydzie do składu *Kommissyi dla ukończenia niedecydowanych dzieł Kommissyy zniesionych* — Zatém wszyscy maiący potrzebę do archiwum iey, równie iak i korrespondencya z różnemi Władzami, idzie do niey do Petersburga. Dnia 30 Augusta 1816 roku. Sekretarz Borowski.

3 Niżey podpisany w Roku 1815 in Aprili nabywszy Dziedzictwem od WJPana Józefa Kamieńskiego Chor. woysk b. Lit. maiętność Poboysk w Powiecie Wileńsk. leżącą, ugodzoną za dziedzictwo summę na Tabelli wyszczegulnionym Kredytorom, a między innemi zastawną summę złł. 36000 z Naceliszek, W. Wieli zkowi opłacił, na resztuiącą zaś zł. 20,000, illość wydał był Oblig samemu W. Kamieńskiemu, lecz i ta przykrzącym się nadtabellowym Kredytorem, oraz za podatki od lat kilku zaległe, zupełnie za wiedzą samego W. Kamieńskiego wypłacona została, a obligu dotychczas niema powrótu — Zatym niżey podpisany rzetelnie oświadcza, że iak iuż z nabycia Poboyska nic W. Kamieńskiemu i nikomu nienależy, tak i wspomniony Oblig na złł. 20,000 żadnego waloru niema, ale do powrótu należy, i gdyby każdy o tém wiedział, przez niniejsze oświadczenie zapowiada i ostrzega.

Józef Lutomski Podw. Chełmn.

3 W handlu Obrazow i Kopersztychów JP. *Weissa*, w Kardynalii na ulicy zamkowey, znayduie się do sprzedania kilka Pantalionow, o szesciu oktawach, całkiem z drzewa mahoniowego, roboty mocney i piękney, oraz łatwe do grania. Instrumenta te, za bardzo tanią cenę nabydź można.

3 JW. Ignacy Hrabia Grothuz Star. Pokretonski, dwónastoletniego Prawa Zastawnego służącego sobie na folwark Skubiaty w Pcie Wileń. położony, w roku teraźnieyszym 1816 maja 13 dnia, Dokumentem w Grodzie Wileń. przyznanym na inną osobę mimo wiedzę Aktorow, mimo ważne obrachunki z temiż niewolnie i zawodnie zrzekł się, iako się późniey w rozwiniętym procederze wyiaśni, a przez inkwizycyą szczegulnieysze śledzwo, i weryfikacyą dowiedzie. O czym, aby potrzebuiącemu wiadomo było, potrzykroć przez Kuryera ogłasza podpisany. Roku 1816 Aug. 30 dnia.

Dominik Lacki Szamb. D. Pol.

3 Dwóma Remissysami Ziemstwa Nowogródzkiego Dekretami w roku teraźnieyszym 1816, iednym Fbr. 11e drugim Junii 27 ferowanemi — Sąd Taxatorsko Exdywizorski na rozdział folwarków Michnowszczyzny i przewłóki w Pcie Nowogr. leżących, między kredytorów i pretensorów W. Jerzego Malinowskiego i W. Fabiana Zagniewskiego przeznaczony, i w terminie rzeczonemi Dekretami zamierzonym in fundo Folwarku Michnowszczyzny reassumowany, wymiar, inwentacyą i komportacyą przeznaczywszy, oraz dalsze pierwszemu zjazdowi właściwe ogłosiwszy judicata, kontynuacyą Exdywizyi działa do dnia 28 7bra roku idącego 1816 odłożył, o iakowym ostatecznym na dokończenie tey Exdywizyi terminie, osoby do funduszow W. Jerzego Malinowskiego i W. Fabiana Zagniewskiego interessowane, przez niniejszą w gazecie Kuryera Litew. umieszczaiącą się awizacyą zawiadamia. Dat w Michnowszczyźnie roku 1816 Mca sierpnia 7 dnia. Franciszek Wereszczaka b. Prez. Ziem. Nowogdzkiego Exdywizor.